

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 6 § revisionslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att revisionslagen skall ändras så att examen från yrkeshögskola räknas som en sådan grundexamen som krävs för att en person skall kunna godkännas som GRM-revisor. Till denna del skall examen från

yrkeshögskola jämställas med övriga högskoleexamina.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge och de föreslagna ändringarna

1.1 Gällande krav i fråga om grundexamen och studier för CGR- och GRM-revisorer

För att en person skall godkännas som CGR-revisor krävs enligt 4 § revisionslagen (936/1994) högre högskoleexamen. Av CGR-revisorerna har 94 % avlagt högre eller lägre högskoleexamen. För att en person skall godkännas som GRM-revisor krävs igen minst lägre högskoleexamen. Till utgången av 1996 beaktades merkonomexamen och studier som anknyter till den när en person godkändes som GRM-revisor. Av GRM-revisorerna har nästan hälften avlagt högre eller lägre högskoleexamen.

Handels- och industriministeriets beslut om de studier som skall krävas för deltagande i CGR- och GRM-examina (1325/1996) trädde i kraft den 1 januari 1997. Beslutet innehåller bestämmelser om studier i redovisning och juridik samt andra ämnen.

1.2 Examen från yrkeshögskola i systemet för högskoleexamina

Enligt 7 § 1 mom. universitetslagen (645/1997) kan lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga, konstnärliga och

yrkesinriktade påbyggnadsexamina avläggas vid universiteten. Närmare bestämmelser om de examina som kan avläggas vid universiteten utfärdas genom förordning (7 § 3 mom.). Med stöd av 2 § 1 mom. lagen om yrkeshögskolestudier (255/1995) är yrkeshögskoleexamina högskoleexamina enligt vad som bestäms närmare genom förordning.

Yrkeshögskolorna är en del av utbildningssystemet på högre nivå. Enligt 1 § förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) är högskoleexamina lägre och högre högskoleexamina samt påbyggnadsexamina som avläggs vid universitet; examina vid Försvarshögskolan och officers-examina jämte påbyggnadsexamina; samt examina som avläggs vid yrkeshögskolor och temporära yrkeshögskolor.

Examina från yrkeshögskolor utgör en egen grupp av högskoleexamina vid sidan av de lägre och högre högskoleexamina. I 10 § i förordningen bestäms om den behörighet som en examen ger för en offentlig tjänst eller uppgift. När det för en offentlig tjänst eller uppgift fordras högskoleexamen, vid högskola avlagd examen, slutexamen vid högskola eller lägre högskoleexamen, uppfylls detta behörighetsvillkor också av den som har avlagt yrkeshögskoleexamen (10 § 1 mom. 1 punkten).

Det finns totalt 33 yrkeshögskolor i Fin-

land. I dem inleder årligen ca 24 000 nya studerande sina studier. Yrkeshögskolorna har bildats av de läroinrättningar som tidigare gav yrkesutbildning på institutnivå eller högre nivå. De utbildningsområden dessa erbjuder är teknik och trafik, handel och förvaltning, naturresurser, turism, förplägnad och hushåll, social- och hälsovård, kultur samt humaniora och undervisning.

Fram till år 2000 uppkommer inom landet stegvis en sektor som utgörs av yrkeshögskolor och som ger utbildning på högre nivå men som inte är universitetsbaserad, och all yrkesutbildning på högre nivå och största delen av utbildningen på institutnivå utvecklas till undervisning vid yrkeshögskola. Samtidigt slopas utbildningen på institutnivå i dess nuvarande form.

Om innehållet i yrkeshögskolestudierna bestäms i lagen om yrkeshögskolestudier. Närmare bestämmelser finns i förordningen om dessa studier. Lagen och förordningen trädde i kraft den 8 mars 1995. Enligt 2 § lagen är syftet med studier som leder till en yrkeshögskoleexamen att utgående från arbetslivets krav och kravet på att utveckla detta ge de kunskaper och färdigheter som behövs för att sköta yrkesinriktade expert-uppgifter.

De studier som leder till en yrkeshögskoleexamen ordnas i form av utbildningsprogram, inom vilka kan finnas inriktningsoptioner. Undervisningsministeriet fastställer utbildningsprogrammen på framställning av yrkeshögskolan.

Till de studier som leder till yrkeshögskoleexamen hör grundstudier och yrkesstudier, valfria studier, praktik som främjar yrkesfärdigheten samt ett lärdomsprov. Omfattningen av studierna är 120, 140 eller 160 studieveckor. I utbildningsprogrammen för ekonomi och förvaltning är omfattningen av yrkeshögskolestudierna 140 studieveckor. Av särskilda skäl kan undervisningsministeriet fastställa studiernas omfattning till mer än 160 studieveckor. Omfattningen av de yrkesinriktade specialiseringsstudierna är 20—40 studieveckor, om inte undervisningsministeriet av särskilda skäl fastställer studiernas omfattning till mer än detta.

1.3 Den finländska yrkeshögskoleexamen och Europeiska unionens bestämmelser

Stiftandet av revisionslagen, utfärdandet av

revisionsförordningen (1379/1994) samt handels- och industriministeriets beslut om revisorer utgör en del av harmoniseringen av lagstiftningen och normerna på lägre nivå så att de stämmer överens med Europeiska gemenskapernas rättsakter. Grunden utgörs av rådets åttonde direktiv 84/253/EEG. Endast en sådan person eller sammanslutning som uppfyller de krav gällande godkännande av och behörighet för revisorer vilka stämmer överens med detta direktiv får utföra revision av bokslut som avses i rådets fjärde direktiv 78/660/EEG och koncernbokslut som avses i rådets sjunde direktiv 83/349/EEG.

Enligt artikel 4 i rådets åttonde direktiv (nedan *direktivet*) får en fysisk person godkännas att utföra lagstadgad revision av de i direktivet angivna handlingarna, endast om han efter att ha kvalificerat sig för tillträde till universitetsstudier har genomgått en teoretisk och praktisk utbildning samt avlagt en statligt organiserad eller godkänd yrkesexamen som är jämförbar med slutexamen från ett universitet. En yrkesexamen måste garantera tillräckliga teoretiska kunskaper för lagstadgad revision av bokslutshandlingar och en förmåga att i praktiken tillämpa sådana kunskaper (artikel 5).

Det i examen ingående teoretiska kunskapsprovet skall enligt artikel 6a omfatta följande ämnesområden: räkenskapsrevision, balansanalys, extern redovisning, sammanställd redovisning, kostnadsbokföring och internredovisning, intern revision och kontroll, föreskrifter om upprättande av års- och sammanställt bokslut samt föreskrifter om metoder för värdering av balansposter och beräkning av resultatposter, rättsliga och yrkesmässiga normer för lagstadgad revision och för dem som utför sådan revision. I artikel 6b räknas de ämnesområden upp som i den utsträckning de har betydelse för revisionen skall ingå i det teoretiska kunskapsprovet. Dessa ämnesområden är associationsrätt, lagstiftning om konkurs och liknande förfaranden, beskattningsrätt, civil- och handelsrätt, lagstiftning om social trygghet och arbetsrätt, informations- och databehandling, företagsekonomi, nationalekonomi och finansiering, matematik och statistik samt grundläggande principer för ekonomisk styrning av företag.

Med avvikelse från bestämmelserna i artikel 5 och 6 får en medlemsstat dock föreskriva att personer med universitetsexamen

eller annan likvärdig examen eller med likvärdiga betyg i ett eller flera av de i artikel 6 angivna ämnena, får befrias från att avlägga teoretiska kunskapsprov i de ämnena som täcks av denna examen eller dessa betyg (art. 7.1). Med stöd av artikel 7.2 får en medlemsstat med avvikelser från bestämmelserna i artikel 5 föreskriva att den som har en akademisk examen eller motsvarande kompetens i ett eller flera av de i artikel 6 angivna ämnena får befrias från att avlägga prov som avser hans förmåga att praktiskt tillämpa kunskaperna i dessa ämnen, om han har fått en praktisk utbildning i ämnena som dokumenteras genom av staten erkända examener eller betyg.

Enligt direktivet hör de studieprestationer som krävs för godkännande som revisor och yrkesexamen för revisor ihop. Direktivet har utarbetats på så sätt att yrkesexamen för revisor är en examen på samma nivå som slutexamen från högskola och att studier enligt ett teoretiskt utbildningsprogram och den praktiska övning som krävs skall utföras före examen.

Förutom kraven i direktivet har medlemsstaterna, såsom Finland, krav som följer av nationella lösningar. Gemensamt för de olika ländernas system är dock att högskolestudierna och yrkesexamen för revisor hör nära samman. I flera stater siktar studierna uttryckligen till avläggande av en slutexamen, dvs. yrkesexamen för revisor. I Finland har emellertid ett sådant system omfattats där yrkesexamen för revisor inte är en slutexamen från en högskola, utan en examen där praktiska färdigheter prövas.

I Finland är en yrkeshögskoleexamen en högskoleexamen i enlighet med förordningen om högskolornas examenssystem. Behörighet enligt yrkeshögskoleexamen motsvarar i vissa situationer den behörighet som en lägre högskoleexamen ger. I 10 § 1 mom. nämnda förordning sägs att när det för en offentlig tjänst eller uppgift fordras högskoleexamen, vid högskola avlagd examen, slutexamen vid högskola eller lägre högskoleexamen, uppfylls detta behörighetsvillkor också av den som har avlagt yrkeshögskoleexamen. När behörighetsvillkoret igen är högre högskoleexamen, uppfylls villkoret utöver av den som har avlagt högre högskoleexamen också av den som har avlagt doktorexamen eller en sådan licentiatexamen som hör till påbyggnadsexamina, men inte av den som har avlagt en lägre högskoleex-

amen eller yrkeshögskoleexamen (10 § 2 mom.).

Enligt 6 § 1 mom. 3 punkten revisionslagen är ett behörighetskrav när en person godkänns som GRM-revisor att sökanden har avlagt minst lägre högskoleexamen. Det som sägs ovan innebär analogt att kravet på grundexamen också uppfylls av en person som har en yrkeshögskoleexamen. Å andra sidan förutsätts för godkännande som CGR-revisor i fråga om grundexamen högre högskoleexamen (4 § 1 mom. 3 punkten). En person som har avlagt en lägre högskoleexamen eller en yrkeshögskoleexamen uppfyller således inte detta krav.

1.4 Yrkeshögskolestudiers lämplighet som studier som krävs för GRM-examen

I Finland har de krav i rådets åttonde direktiv som gäller studier trätt i kraft genom handels- och industriministeriets beslut om de studier som skall krävas för deltagande i CGR- och GRM-examina. Frågan om motsvarighet mellan yrkeshögskolestudier och gällande GRM-examen har retts ut vid handels- och industriministeriet våren 1999 genom en enkätundersökning som hade alla 33 yrkeshögskolor i landet som mål. Man utgick härvid från ovan nämnda ministeriebeslut. Utgående från det utreddes om studieutbudet vid yrkeshögskolorna till sin omfattning (mätt i studieveckor) uppfyller de studier i redovisning, juridik och annat som skall krävas för GRM-examen.

Enligt resultaten av utredningen finns det utbud av studier som krävs för GRM-examen och som stämmer överens med ministeriebeslutet färdigt i två yrkeshögskolor. Med undantag av ämnet revision erbjuds de studier som avses i beslutet också i 13 andra yrkeshögskolor. Dessa har, med undantag av två, meddelat att de har möjlighet att komplettera det studieutbud som saknas. Utöver dessa har fem yrkeshögskolor meddelat att de har möjlighet att bredda sitt studieutbud så att det motsvarar ministeriebeslutet.

1.5 Den föreslagna ändringen

Utgående från det som anförs ovan föreslås att 6 § 1 mom. 3 punkten revisionslagen skall ändras så att yrkeshögskoleexamen tas med bland de grundamina som skall krävas för att en person skall kunna godkännas som GRM-revisor. Yrkeshögskoleexamen

skall till denna del jämföras med övriga högskoleexamen.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga verkningar på kompetensförhållandena mellan myndigheterna och inte heller några organisatoriska verkningar. Propositionen har inga direkta verkningar på statsekonomin.

Antalet personer som ansöker om att få avlägga GRM-examen har under de senaste åren sjunkit med ca 75 % från vad det var innan lägre högskoleexamen ställdes som minimikrav för GRM-revisor i revisionslagen av år 1994. Om yrkeshögskoleexamen jämföras med lägre högskoleexamen främjar detta således för sin del att flera söker sig till GRM-examen och ökar således antalet GRM-revisorer.

3. Beredningen av ärendet

Handels- och industriministeriet tillsatte den 13 november 1998 en arbetsgrupp som fick till uppgift att reda ut hur väl de examina och studier som skall avläggas vid högskolor enligt Lagen om yrkeshögskolestudier lämpar sig som krav som gäller godkännandet av GRM-revisor. Arbetsgruppen skulle vid behov fastställa nya krav gällande grundexamen och studier samt komma med

nödvändiga förslag till åtgärder gällande ibruktandet av dessa. Arbetsgruppen skulle också göra nödvändiga författningsförslag.

Arbetsgruppens rapport sändes på remiss sommaren 1999 (HTM-tilintarkastaja ja ammattikorkeakoulututkinto — handels- och industriministeriets arbetsgrupps- och kommissionsrapporter 6/1999). Följande gav utlåtanden: arbetsministeriet, Bokföringsbyråernas Förbund, Centralhandelskammaren, CGR-föreningen, finansministeriet, Företagarna i Finland, HTM-tilintarkastajat ry — GRM-revisorer rf, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, Svenska Handelshögskolan, Tammerfors universitet, undervisningsministeriet, Vasa universitet och yrkeshögskolornas rektorsråd. I de utlåtanden som getts förhåller man sig huvudsakligen positivt till de ändringar som arbetsgruppen har föreslagit. Propositionen baserar sig på arbetsgruppens förslag.

4. Ikraftträdelse

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Därmed skall de som har avlagt yrkeshögskoleexamen kunna delta i de GRM-examensprov som hålls under år 2000, om de uppfyller övriga krav för att delta i provet.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

Lag
om ändring av 6 § revisionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 6 § 1 mom. 3 punkten i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/1994) som
följer:

6 §

*Av handelskammare godkänd revisor och
revisionssammanslutning*

En handelskammare i 33 § nämnda revisionsutskott godkänner på ansökan som

revisor en fysisk person som inte genom sin verksamhet har visat sig vara olämplig för revisorsuppdrag och som

3) har avlagt högskoleexamen,

Denna lag träder i kraft den .

Helsingfors den 26 november 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Handels- och industriminister *Erkki Tuomioja*

Lag

om ändring av 6 § revisionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 6 § 1 mom. 3 punkten i revisionslagen av den 28 oktober 1994 (936/1994) som
följer:

Gällande lydelse

6 §

*Av handelskammare godkänd revisor och
revisionssammanslutning*

En handelskammares i 33 § nämnda revisionsutskott godkänner på ansökan som revisor en fysisk person som inte genom sin verksamhet har visat sig vara olämplig för revisorsuppdrag och som

3) har avlagt *lägre* högskoleexamen,

Föreslagen lydelse

6 §

*Av handelskammare godkänd revisor och
revisionssammanslutning*

En handelskammares i 33 § nämnda revisionsutskott godkänner på ansökan som revisor en fysisk person som inte genom sin verksamhet har visat sig vara olämplig för revisorsuppdrag och som

3) har avlagt högskoleexamen,

Denna lag träder i kraft den .

Handels- och industriministeriets beslut

om ändring av handels- och industriministeriets beslut om de studier som skall krävas för deltagande i CGR- och GRM-examina

Handels- och industriministeriet har
ändrat det inledande stycket i 5 §, det inledande stycket i 6 § samt 7—9 § i handels- och industriministeriets beslut av den 23 december 1996 om de studier som skall krävas för deltagande i CGR- och GRM-examina (1325/1996) som följer:

5 §

Studier i redovisning som skall krävas för deltagande i GRM-examen

En förutsättning för deltagande i GRM-examen är att sökanden har fullgjort studier i redovisning, vilka omfattar minst 35 studieveckor och i vilka ingår en ämnesstudiehelhet enligt förordningen om examina i ekonomiska vetenskaper, eller studier i redovisning med motsvarande omfattning enligt förordningen om yrkeshögskolestudier (256/1995), enligt följande:

na studier i de ekonomiska vetenskaperna enligt förordningen om examina i ekonomiska vetenskaper, vilka omfattar minst 15 studieveckor, eller studier med motsvarande omfattning enligt förordningen om yrkeshögskolestudier i följande ämnen:

- 1) företagsekonomi,
- 2) nationalekonomi,
- 3) ekonomisk matematik,
- 4) statistik och
- 5) informations- och datorsystem.

8 §

Andra studier som skall räknas sökanden till godo

Utöver de studier som avses i detta beslut och som stämmer överens med förordningen om examina i ekonomiska vetenskaper kan sökanden till godo räknas

1) andra motsvarande studier eller vitsord vid ett universitet i Finland eller i något annat land, om de, när det är fråga om deltagande i CGR-examen, till omfattningen och innehållet motsvarar de studier som avses i 2—4 §, samt

2) studier eller vitsord vid ett universitet eller en yrkeshögskola i Finland eller i något annat land, om de, när det är fråga om deltagande i GRM-examen, motsvarar de studier som avses i 5—7 §.

6 §

Studier i juridik som skall krävas för deltagande i GRM-examen

En förutsättning för deltagande i GRM-examen är att sökanden har fullgjort studier i juridik, vilka omfattar minst 15 studieveckor och i vilka ingår en grundstudiehelhet enligt förordningen om examina i ekonomiska vetenskaper, eller studier i juridik med motsvarande omfattning enligt förordningen om yrkeshögskolestudier, enligt följande:

7 §

Andra studier som skall krävas för deltagande i GRM-examen

En förutsättning för deltagande i GRM-examen är att sökanden har fullgjort allmän-

9 §

Påvisande av att kraven uppfylls

En person som ansöker om att få delta i CGR- eller GRM-examen skall visa att han

uppfyller de krav i fråga om studier som avses i detta beslut genom att uppvisa ett intyg som ett universitet som ger undervisning enligt förordningen om examina i ekonomiska vetenskaper eller en yrkeshögskola som ger undervisning enligt förordningen om yrkeshögskolestudier har utfärdat över

omfattningen av och innehållet i studierna, när och var sökanden har fullgjort dem samt att de motsvarar kraven i fråga om studier enligt detta beslut.

Detta beslut träder i kraft den 2000.
